850-годдзю Чачэрска
прысвячаецца

СПАТКАННЕ З ПОЎНЯЙ

Вершы

ААТ «Полеспечать»
Гомель • 2009

МАЯ ЗЯМЛЯ

Жыхар бязмежнага Сусвету
З прапіскай даўняй на Зямлі,
Мне выбраў лёс планету гэту,
Дзе продкі ўсе мае жылі.

Між зор касмічнае прасторы
Ляцяць Сатурн, Венера, Марс...
І ўсё ж Зямлі радней уборы,
Яна – выток і спраў, і мар.

Яна – прыгожая адвечна,
Яна – любімая найбольш,
Ці спека дзённая, ці вечар,
Ці холаду гуляе золь.

Ёй так да твару колер кветак,
Блакіт азёр, калоссе ніў,
Снягі зімой і дожджык летам,
У гмахах яркія агні.

Кружляе ў космасе планета,
А з ёй Чачэрск мой, сіні Сож.
І гэты сонцам свет сагрэты,
Крывавы Марс, не патрывож!

25.11.2008

I

***

Радзінны кут не выбіраюць.
Дзе свет убачыць немаўля,
Там стане блізкаю зямля,
Бліжэй, мілей, чым шаты раю.

10.09.2007

КРАЙ ДАРАГІ

Чачора, Сож, Каўпіта, Покаць, –
Люблю я рэк адвечны бег,
Дзе веснім днём жаўцее лотаць,
Дзяцей звініць улетку смех.
У краі тым – зялёным, ціхім –
І я зрабіў свой першы крок,
Калі вайны гуляла ліха,
Мяняў жыццё на смерць курок.
Трывалі горад, вёскі, людзі,
Зямлю баронячы тады.
...Расправіў край шырока грудзі,
Квітнее садам маладым.

04.12.2006

ВЫТОК

Абсягі чачэрскага краю
Прапісаны ў сэрцы маім.
Бы птушка, сюды прылятаю
Ці холад, ці спёка стаіць.

Завуць Балсуны і Палессе* –
Жыццёвай дарогі выток,
Люляла тут сны мае песня –
Пяшчоты душэўнай глыток.

...Сцяжынка знаёмая ўецца.
Трава зноў у пацерках рос.
Нястрымана просіцца сэрца
У цішу бялюткіх бяроз.

Сустрэне грыбамі Лысуха,**
Сухі – вось дык назва! – Ручэй**.
Мелодыі лесу паслухай –
Самоту прагоніш хутчэй.

**Балсуны, Палессе – вёскі.*
***Лысуха, Сухі Ручэй – назвы ўрочышчаў.*

Са сцежкі на ягаднік збочу –
Асінка лістотай махне.
Чарніц цёмна-сінія вочы
Спакусна зірнуць на мяне.

Дзяцінства ўспомніцца раптам, –
Не вернеш вясёлай пары, –
Лес клікаў нас ліпеньскім ранкам:
Гарлачык для ягад бяры.

Чародкай сяброўскай хадзілі,
Дужэла моц нашае крыл.
І разам з малою радзімай
Вялікую тут я адкрыў.

07.08.2007

ЧАЧЭРСК

Добры дзень, поле з коласам
жытнім,
Мяккі водар бухматых садоў,
Мой зялёны такі, старажытны
На прырэчнай зямлі гарадок!
Фарбай светлай абноўленых
вуліц
Ззяе, вабіць Чачэрск – прыгажун.
Парк гасцінна мяне зноўку
туліць,
На Чачору ўлюблёна гляджу.
Позірк ловіць лугі, азярыны.
Сіняй стужкай віднеецца плёс.
Праплываюць аблокаў пярыны
У блакіце высокім нябёс.
Хваляй Сожа бягуць успаміны.
Зноў гукаю сваю маладосць.
Дзякуй, родны Чачэрск,
сэрцу мілы,
Што заўсёды ў жыцці маім ёсць!

06.01.2008

ЖЫВУ РАДЗІМАЙ

Папракаюць мяне:
“Зноў твой верш пра Чачэрск,
Бы балота кулік
Хваліш ціхі свой кут”...
Я ж інакш не магу:
Сож праз сэрца цячэ,
Нібы брату, я рад
З тых мясцін земляку.

Там лазняк над ракой
Салаўямі пяе.
Беланогіх бяроз
Сарамлівы пагляд, –
Мне для шчасця ў жыцці
Часта іх не стае,
Як і цвету, якім
Май адорвае сад.

А як песні жанчын
Там палоняць душу,
Жаўруковым званком
Па-над краем плывуць!..

...Я адпрэчыў папрок,
Пра Чачэрск зноў пішу,
Бо радзімай малой
Бы паветрам жыву.

20.07.2006

РОДНЫЯ НАЗВЫ

Ці вёска гэта, ці рачулка –
Іх назвы музыкай гучаць,
Кранае слоўца нас прачула,
Бы спеў салоўкі па начах.

Палессе, Ніўкі і Залессе,
Заручча, Добрынь і Гаёк*,
Гучыць у назвах гэтых песня,
Што чую сэрцам я здалёк.

Мне вёскі гэтыя бы сёстры,
Па духу блізкая радня.
Праз годы доўгія і вёрсты
Іх лёс у памяці штодня.

Бягуць удалеч там жа рэкі,
Дзе ў радасць хо́дзім басанож.
Нібы магнітам цягне нейкім
Мяне блакітны плыткі Сож.

** Палессе ... Гаёк – назвы вёсак на Чачэршчыне.*

Вясной з гарэзаю Чачорай*
Абдымуць дружна бліжні луг.
Паводка, нібы тое мора,
Прывольна плешчацца наўкруг.

Віляе вузкім шнурам Покаць*,
У травах мяккіх берагі,
Як май на іх рассыпле лотаць –
Сплыве адразу цень тугі.

Каўпіта* – значыць, белы жораў, –
У Бесядзь ціхую цячэ.
У вір ныраюць смела зоры,
Калі гусцее туш начэй.

Наш продак быў, відаць, паэтам,
І спраў, і слоў красу цаніў.
І нам любіць бы край вось гэтак,
Быць каласком на ўлонні ніў!

13.09.2008

** Чачора, Покаць, Каўпіта – назвы рэк там жа.*

АТОЖЫЛКІ СЛАВЯНСКАГА КАМЛЯ

Крочу зноўку вуліцай Палесся.
Побач рэчка стужкаю бяжыць.
Тут на тры раёны льецца песня,
Бо яна не ведае мяжы.

Мкне на захад цераз лес і поле,
Дзе агні чачэрскія гараць.
Курс бярэ на поўнач – Краснаполле,
На ўсход – там Красная Гара.

Парадніла Беларусь з Расіяй
Нашых продкаў светлая зямля.
Мы ж атожылкі пад небам сінім
З аднаго, славянскага камля.

У баях былі заўсёды разам.
Дружбе нашай – доўгія вякі.
І цяпла душэўнага запасы
Як сухар, дзялілі сябрукі.

Разгубіць пачуцці немагчыма,
Як не выпіць месяцу расу.

Я праз мытню ад сваёй Айчыны
Расіянам дружбу пранясу.

Як для птушак, так для сэрцаў
нашых
Нельга ўзвесці аніяк кардон.
Толькі разам мы вузлы
развяжам,
Справімся з усякаю
бядой.

14.01.2008

ЧАЧЭРСКАЯ ЎРАЧЫСТАЯ

Памяць і сэрца не здрадзяць ніколі
Роднай, як маці, чачэрскай зямлі.
Марылі продкі пра шчасную долю –
З цемры да сонца мы выйсці змаглі.

ПРЫПЕЎ:

Хвалі Чачоры, блакітнага Сожа
Гойдаюць веліч ажыўшых надзей.
Нашы абсягі квітнеюць прыгожа –
Працу шануем, зямлю і людзей.

Ратушы вежы і бор ля Палесся*,
Помнікі мужнасці, колас тугі,
Танец задорны, народная песня
Славяць сягоння наш край дарагі.

ПРЫПЕЎ.

Верныя дружбе народаў-суседзяў –
Сэрцы ніяк не прызналі мяжы –

* *Палессе – вёска.*

Мы расіян, украінцаў прывецім,
Знаем і самі цяпло іх душы.

ПРЫПЕЎ.

Клічуць наперад крылатыя мары,
Сонечным бачыцца заўтрашні дзень.
Светлыя ўнукам пакінем абшары –
Цвёрды наш поступ у рупнай хадзе.

ПРЫПЕЎ.

14.04.2009

Я ПРАГНА П'Ю...

Я прагна п'ю жыцця імгненні,
Хоць розны іх бывае смак.
Яны – выток майго натхнення,
Сардэчнай шчырасці размах.

Лячу тады, нібы на крылах,
І грэе ўсё маю душу,
Сябе напоўню новай сілай –
На свет па-іншаму гляджу.

Бывае ж, сум агорне сэрца,
Тады спяшаю да людзей,
Ля іх прыемна адагрэцца,
Каб зноў зацвіў звычайны дзень.

...Ці промні тчэ даўгія сонца,
Ці зноў бубніць цыбаты дождж, –
Жыццё люблю, люблю бясконца,
Дзе ёсць сябры і ціхі Сож.

07.08.2006

ЧАЧЭРСКІ НАБОЖНІК

На кроснах вытканы набожнік –
Мастацтва даўняга ўзор,
Дзе барвай ззяе ромбік кожны,
Крыжы, палоскі, россып зор.

Мільгаў чаўнок тады з утокам
У спрытных вопытных руках.
Узоры тыя вабяць вока,
Народ стагоддзі іх шукаў.

Займаў ручнік у хаце покуць,
Святло высвечваў кожны штрых.
...Палессе, Рудня, Отар, Покаць, –
Усюды спадчына майстрых.

23.07.2006

ПРЫСТАНЬ КРЭМЕНЬ

Прыстань Крэмень, прыстань Крэмень...
Баржы з грузам... Параход...
Спраў па горла кожнай змене,
Льецца з твараў густа пот.

Ные стужка транспарцёра,
Дошкі скодкаў – хадуном...
Труцень дасць адразу дзёру –
Прыстань вам не цёплы дом.

Соль, пясок, мяхі з мукою,
Зерне з баржаў даставай.
Сож не ведае спакою,
Рана, братка, уставай.

Ганнапольскія падлеткі
Дзень цалюткі ля ракі,
Зарабляюць грошы ўлетку,
Рыбу вудзіць мастакі.

Дэбаркадэр як аблепяць –
Смех звініць тут без канца.

Ды няма на свеце лепей –
Даць ля прыстані нырца.

Так было, было такое...
Прыстань сцішана стаіць,
Толькі рэха векавое
Дзесьці шастае ў гаі.

20.08.2007

ВЯЧЭРНЯЯ КАЎПІТА

Сцішэла,
бы стамілася Каўпіта.
Паўсюль на бераг
выбеглі кусты,
Іх голле хмелем
ад зямлі спавіта.
Туман на лузе пасвіцца
густы
На тым жа прыбярэжным,
вечаровым,
Дзе з бацькам травы
я любіў касіць,
Дзе маладзік сярэбранай
падковай
Над плёсам рэчкі
ноч усю вісіць.
Купаюцца ў вірку
азартна зоры.
Гарлачык на затоцы ціхай
спіць.
І толькі недзе ля кустоў
да зморы,

Згубіўшы голас,
зноў дзяркач скрыпіць.
З дзяцінства родныя
пейзажы, гукі,
Мая калыска цёплае
ракі...
Знаёмы вір зноў спрытна
рэжуць рукі –
Што лепей можа быць
хвілін такіх?!

15.01.2008

ПОМНЯЦЬ СЦЭНЫ...

Залескаму народнаму хору Чачэрскага раёна

Вёска прапісалася на ўзлессі,
Дзе азёраў сподкі і гаі.
У Залессі так співаюць песні,
Што зайздросцяць нават салаўі.

Хор славуты памятаюць сцэны,
Шчырых, галасістых Еўдакій,
Талент іх ад Бога, неацэнны,
Дзе шчэ стрэнеш весялух такіх!

Песні тыя – душ людскіх крыніца,
Дзе струменяць чыстыя ключы.
Іх паслухаць – мудрасці напіцца,
Радасцю самоту палячыць.

Веру: не заціхне вёскі голас,
Дзе шуміць паводкаю вада,
Поле росціць ураджайны колас,
Свеціцца наземная "Звязда"*.

17.11.2006

* *"Звязда" – назва гаспадаркі.*

БАЦЬКАВА ХАТА

Дарога да вёскі –
Лінейка прамая.
Рачулка, палянка
І тыя ж лугі,
Ды хата без мамы –
Нязвыкла нямая,
Без голасу бацькі –
Падворак глухі.

Прапісаны ціша,
Быльнёг каля плоту.
І двор затравелы
Самотай прапах,
Снягі засыпаюць
І сушыць спякота,
І вецер сваволіць
Вакол па начах.

Настрой не падыме
І градус кілішка,
Вось зноўку слязіну
Стрымаць я не змог.

Як многа аддаў бы
За матчына:"Мішка!",
Калі я вяртаўся
На родны парог.

Прыпомніш дзяцінства.
За вёскай клін руні.
З таптухай рыбалку,
З гнілушак бліны…
Прадаць усё можна:
І хату, і пуню.
Любоў да Радзімы
Не мае цаны!

23.12.2007

БЕЖАНЦЫ

Развяжу вузельчык успамінаў,
І радок з-пад ручкі пацячэ.
Словам першым быў
не «хлеб», а «міна»,
І цяпер агнём яно пячэ.
Громам невыносна грукатала,
Па зямлі кацілася бяда.
Пырскамі гарачага металу
Закіпалі неба і вада.
... – Мам, глядзі,
Вунь свінні ў самалёце, –
Мам, паслухай, як яны вішчаць, –
Хлапчуку ішоў чацвёрты годзік...
– Гэта ж бомбы! – бежанцы крычаць.
І барвелі ад пажараў далі,
Дым цягнуўся едкі і густы.
Бежанцы ад злыдняў уцякалі,
Ратавалі пушчы і кусты.
Лес спяваў дзятве ўсей калыханку,
Хоць стагнаў ад выбухаў, трывог.
Трасы куль – смяротныя маланкі –
Прашывалі буданы і мох.

...Схоў надзейны – родная зямліца
Ды шатры зялёныя кустоў,
Я сыноў прывёў вам пакланіцца,
Адпачыць у засені густой.

06.01.2008